

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Katedra správního práva

Posudek oponenta diplomové práce
(ve smyslu čl. IV odst. 4 vyhlášky děkana FPR č. 30D/2012)

Název práce: Volby do zastupitelstev obcí
Diplomant/ka: Kateřina Černá
Autor posudku: JUDr. PhDr. Jan Malast

1. Zadání a cíl práce:

Cíl práce je v textu explicitně vyjádřen hned na dvou místech a to v úvodu a závěru práce. Na str. 1 se píše: „Cílem ... je představení procesu přípravy a průběhu voleb do zastupitelstev obcí, následné zpracování výsledků voleb i otázky soudního přezkumu voleb, který vyústí v kazuistiku, která popisuje přípravu a průběh voleb do zastupitelstva Městské části Praha 13, kde jsou definovány všechny činnosti volebních orgánů, směřující ke zdárnému průběhu voleb.“ Na str. 58 se pak čtenář dozví, že cílem práce „bylo definovat proces voleb do zastupitelstev obcí podle zákona č. 491/2001 Sb. v platném znění a vyhlášky MV ČR č. 59/2002 Sb., upozornit na podle mého názoru sporné otázky tohoto zákona v konkrétních situacích, jak jsem je v rámci studia citovaného zákona a dalších právních předpisů vnímala, a navrhnout případné změny, které by byly z mého pohledu vhodné“.

Tyto dva cíle zjevně nejsou zcela totožné – zatímco v úvodu autorka hovoří o představení právní úpravy voleb, které vyústí v konkrétní kazuistiku, v závěru píše o upozorňování na sporné otázky a o návrzích na případné změny. Je nutno zdůraznit, že text práce více odpovídá vymezení prvním, neboť kritického zhodnocení právní úpravy a případných úvah de lege ferenda je v textu jen velmi málo.

2. Obsahové zpracování práce (včetně systematického uspořádání, proporcionality a práce s právní úpravou, odbornou literaturou a judikaturou):

Práce je – a to považuji za nutné zdůraznit – zpracována na poměrně náročné téma. Jde o téma komplikované nejen proto, že zde právní úprava zachycuje nikoliv jen právní, ale především politologický institut (obecní volby), ale i proto, že tato právní úprava je sama o sobě spleť, používající řadu právně-teoretických institutů a detailně popisující složité volební mechanismy.

Text je strukturován do 14 kapitol včetně úvodu a závěru, což je vzhledem k počtu stran poměrně vysoký počet. Vzbuzuje to otázku, zda by některé kapitoly nemohly být spíše podkapitolami jiných částí (například kapitoly č. 3 nebo č. 6 by zřejmě mohly být součástí kapitoly č. 2 atd.). Cizinec nahlédnuvší do cizojazyčného resumé by navíc mohl mít problém se dopočítat, neboť v něm se hovoří pouze o 13 kapitolách, do kterých je práce údajně členěna (str. 59). Jinak ale struktura práce v zásadě odpovídá logice volebního procesu (a tedy do značné míry i zákona) a je víceméně v pořádku.

Práce, jakkoliv to zřejmě nebyl úplně autorčin záměr, se skládá ze tří ne zcela sourodých částí. Za první z nich je možno považovat úvodní kapitoly práce, ve kterých je popsán „obecný nástin“ územní samosprávy, obecní zřízení či podstata volebního práva. Zde diplomantka sice poměrně tezevitě, ale přinejmenším na základě použití odborné literatury popisuje úvodní instituty, s nimiž hodlá v práci dále nakládat. Tato část asi nejvíce vykazuje znaky diplomové práce, přestože ani zde se diplomantce nepodařilo zcela se vyvarovat některých – někdy i docela podstatných – chyb. Na str. 6 například znovu opakuje orgány obcí, které čtenáři představila již na str. 3, na str. 13 uvádí dvakrát tutéž myšlenku, jen jednou

ji cituje z dokumentů MV a podruhé z rozhodnutí ÚS, na str. 15 hovoří o možnosti maximálně 9 členného zastupitelstva, což je něco, co zákon o obcích již bezmála 12 let (!) nezná (a navíc zde neodkazuje na zdroj, ze kterého tuto nesprávnou informaci přebírá, takže odpovědnost za tuto chybu musí jít za diplomantkou samotnou) nebo na str. 19 výslovně odkazuje na sdružovací zákon, který byl ale k 1. lednu 2014 zrušen (tato chyba je navíc zcela zbytečná, neboť kdyby autorka čerpala přímo ze zákona a ne ze starší knihy, mohla použít legislativní formulku „podle zvláštního zákona“ a k chybě by nedošlo).

Druhá část práce začíná přibližně kapitolou č. 7, od které se text zaměřuje na obecní volby jako takové. Od této kapitoly se také diametrálně mění povaha práce, nikoliv však bohužel k lepšímu. Text do značné míry představuje jen doslovná (nebo jen mírně pozměněná) znění zákonů, má silně technicistní charakter a pouze deskriptivně popisuje zpracovávanou materii. Tato část práce prakticky zcela postrádá vlastní odborný autorčin vhlad do problému, jen těžko zde lze identifikovat nějaký akademický přesah a jen v mizivém množství můžeme hovořit o vlastním přínosu diplomantky (viz obsahové požadavky na DP v příslušné vyhlášce děkana fakulty). I vlastní názor autorky zde nacházíme spíše výjimečně (viz například její – vcelku rozumnou – úvahu nad sjednocením formy označení preferenčních hlasů na str. 42). Čtenář se tu nedozví zhola nic o mechanismu voleb jako takových ani o institutech, které s nimi úzce souvisí. V práci nejsou ani jednou použity pojmy jako metoda volebního dělitele, panašování, případně třeba gerrymandering či malapportionment atp., přestože o všech těchto věcech se v práci (přinejmenším v určité míře) pojednává. Nejde o to udělat z právnické diplomové práce práci politologickou (autorka v textu logicky zdůrazňuje zaměření na právní aspekty voleb), ale na druhou stranu není možné odhlédnout od faktu, že tématem této právnické diplomové práce je materie politologická a diplomantka by v textu měla prokázat přinejmenším znalost těchto základních volebních pojmů.

Třetí – výrazně nehomogenní – částí práce je pak ona slibovaná „kazuistika“. Autorka ji značně nesystémově včleňuje do Závěru práce, čímž čtenáře mate hned nadvakrát – v první řadě mu neumožňuje tuto kazuistiku najít v obsahu práce (kde je u této kapitoly uvedeno pouze „Závěr“ a ne třeba „Závěr – kazuistika“ nebo nějak podobně) a v druhé řadě mu tím dává vnuknout otázku, nakolik je tato kazuistika opravdu „závěrem“ práce, tedy nakolik jde o výsledek diplomantčina bádání a zkoumání, o její vlastní závěry, právní názory, stanoviska či úvahy de lege ferenda. Je totiž především mechanickým popisem a výčtem základních údajů o konkrétních volbách, jejichž propojení s předchozími částmi práce je spíše náznakové. Účel zařazení této části, jakkoliv její zpracování zřejmě nebylo jednoduché, do předložené diplomové práce bohužel příliš jasný není.

3. Formální úroveň práce (včetně práce s citacemi a poznámkovým aparátem):

Formální náležitosti práce jsou víceméně v pořádku, nalézt je možno jen některé z méně podstatných vad. U některých knih je chybně uveden autor (učebnici správního práva pro pražskou právnickou fakultu nenapsal D. Hendrych, ale D. Hendrych a kol.), jinde chybí rok vydání (Novotného práce či Koudelkův komentář – u obou tento rok chybí ve všech zmínkách o těchto pracích v celé DP), za podstatnější vadu je pak nutno považovat fakt, že v seznamu použitých pramenů se nacházejí i zdroje, které nejsou nikde v práci citovány (např. Balík, Molek a Šimíček) a není tak jasné, kde a v jaké míře byly použity.

4. Celkové hodnocení práce (včetně naplnění zadání a cíle práce):

Předložená diplomová práce si vytyčila vysoké cíle v rámci velmi nesnadné problematiky, z čehož pak vyplývají i její výše zmíněné nedostatky. Autorka se zřejmě nedostatečně seznámila s teoretickou (nejen právní, ale i filozofickou či politologickou) podstatou volebních procesů a text uchopila ryze technicistně a právní úpravu volebních procedur do něj do značné míry jen mechanicky převedla. Vytvořila ucelené zpracování

obecních voleb, v zásadě bez výraznějších obsahových nedostatků, nicméně až na několik vzácných výjimek zůstala pouze v rovině popisného „manuálu“ na místo odborné akademické práce, která by měla prokazovat schopnost budoucí absolventky právnické fakulty řešit odborné právnické problémy.

5. Doporučení práce k obhajobě (zda se práce doporučuje či nedoporučuje k obhajobě):

Práce se i přes výše uvedené chyby doporučuje k obhajobě. Zejména vzhledem k náročnosti tématu navrhuji její hodnocení stupněm „Dobře“ v případě bezproblémové obhajoby.

6. Otázky a připomínky doporučené k rozpravě při obhajobě:

Ve vztahu k str. 32 – jakou formou činnosti veřejné správy (právním titulem či prostředkem) dochází k utváření volebních obvodů?

Autorka by také měla být schopna v rámci diskuse prokázat znalost (nejen) výše uvedených pojmů týkajících se volební problematiky.

V Plzni dne 22/4/2014

Podpis autora posudku